

Styvbarnen informerar

Nyhetsblad från Riksförbundet för Samhällets Styvbarn

Samhällets Styvbarn höll årsmöte

– Vi börjar bli gamla nu. Hur många måste hinna dö? Den frågan mötte **Göran Johansson**, Vanvårdsutredningens chef, när han informerade om läget i utredningen för Samhällets Styvbarns årsmöte 28 februari.

– Det är en av tragedierna, svarade Göran Johansson. Vår enda tröst, sa han, är att det inte varit bättre utan utredningen. Vi försöker ge förtur åt gamla och sjuka. De äldsta intervjuade är födda på 1910-talet, meddelade han.

Utredningen håller nu på att skriva den första riktiga resultatrapporten, som kommer i december 2009. Rapporten kommer att innehålla resultatet från omkring 450 intervjuer.

Hittills hade 450 intervjuats och 462 stod i kö, meddelade Göran Johansson. Utredningen kommer inte att bli klar i tid. Säkerligen kommer ett tilläggsdirektiv om förlängd utredning. De senast anmälda får intervjutider i början av 2011.

Göran Johanssons redogörelse följdes av en lång frågestund. Han fick bl.a. frågan om hur de definierade "vanvård". Det är inte självklart och utredningen har prövat olika definitioner, svarade han. Troligen kommer man att stanna för en "normativ" definition, som utgår från barnkonventionen och vad den säger om hur barn skall behandlas. I de fall där vården brustit i förhållande till barnkonven-

tionen så är det vanvård. Vanvården måste sedan sättas i sitt sammanhang, t.ex. var stryk en vanlig metod för uppfostran under 50-talet.

Riksförbund bildat

Därefter började årsmötesförhandlingarna. Ett 25-tal medlemmar hade mött upp och hade en diger dagordning.

Mötet antog med applåder styrelsens förslag att ombilda föreningen till ett riksförbund. Nya stadgar och program antogs. **Linda Styf** omvaldes enhälligt till ordförande. I slutet omröstning valdes en styrelse med flera nya och nygamla ansikten, däribland föreningens förste ordförande 2004, **Krister Lumme** från Mariefred. Till ordinarie ledamöter valdes också **Anne Skånér**, **Benny Jacobsson**, **Birgitta Palén**, **William Björklund** och **Yvonne Palm**. De avgående förtroendevalda tackades med blommor och kram av Linda Styf.

En speciell glädje var det för de närvarande att få utse riksförbundets första hedersmedlem – radioproducenten **Ylva Mårtens**, som följt och stött Samhällets Styvbarn från dess grundande.

I kommande nummer av *Styvbarnen informerar* skall vi presentera program och stadgar, och vad övergången till riksförbund innebär. Den fullständiga texten till de antagna dokumenten finns på riksförbundets hemsida: www.styvbarn.se

Årgång 2, nummer 1

24 mars 2009

Årsmöte i Stockholms lokalförening

Tid och plats:
Söndagen 29 mars, kl. 12-15, IOGT-lokalen, Ringvägen 174, Stockholm (T-bana Skanstull).

Kl. 12 berättar Benny Jacobsson från riksförbundets styrelse om mötet med folkhälsominister Maria Larsson. (Se också pressmeddelandet s. 4.)

Efter en paus börjar sedvanliga årsmötesförhandlingar.

Varmt välkomna!

Stöd Samhällets Styvbarn!

Riksförbundets verksamhet finansieras med medlemsavgifter och frivilliga bidrag.

Samhällets Styvbarn behöver ditt stöd! Alla bidrag, stora som små, är välkomna.

Insamlingskontot är:

Göran Johansson från Vanvårdsutredningen informerar på Samhällets Styvbarns årsstämma

Manifestation i Göteborg

Bild: Eva Olofsson (v) talar

Riksförbundet genomförde den 20 mars en manifestation på 5-årsdagen av Samhällets Styvbarns bildande.

Manifestationen, som i den kalla väderleken samlade ett femtontal personer, genomfördes vid skulpturen Ensam, på platsen för det tidigare barnhemmet Vidkärr.

Tal hölls av Linda Styf, Krister Lumme och Benny Jacobson. Dikter lästes av Kjell Björk. Den vänsterpartistiska riksdagsledamoten Eva Olofsson deltog och uttalade sitt stöd för styvbarnens sak.

Dagen därpå höll förbundsstyrelsen sitt första möte, också det i Göteborg.

Utförligt reportage om manifestationen och styrelsemötet följer i nästa *Styvbarnen informerar*.

Landsforeningen for barnevernsbarn i Norge

Sedan drygt 10 år finns i Norge en förening för tidigare fosterhemsbarn, "Landsforeningen for barnevernsbarn".

Redaktören för *Styvbarnen informerar* sammanträffade i oktober med föreningens organisationssekreterare, Maria Rekdal.

Maria Rekdal, organisationssekreterare i norska Landsforeningen for barnevernsbarn (Lfb)

En röst för barnen

– Genom landsforeningen får barnevernsbarnen en röst in i departementen och maktens korridorer, säger Maria Rekdal.

– Politikerna kan inte neka att höra på barnen och dörrarna öppnas, fortsätter Rekdal. Men därifrån till att de tar landsforeningen seriöst kan vägen vara längre.

Föreningen arbetar för att bli tagna på allvar av maktens män och kvinnor i stat och kommun. De har regelbundna möten med barn- och jämställdhetsdepartementet. Det finns i dessa möten en risk att de bara blir något som myndigheter visar upp, så att de kan säga att de visst träffat barnevernsbarnen.

– Det gäller att inte bara bli pynt, säger Maria Rekdal, utan någon som myndigheterna verkligen lyssnar till.

Barnministern öppningstalade

Landsforeningen for barnevernsbarn, som förkortas Lfb, bildades av flera mindre lokala grupper av barnhems- och fosterhemsbarn 1997. Nyligen kunde föreningen fira sin tioårsdag med en jubileumskonferens, i vilken 220 personer deltog. Konferensen öppnades med ett tal av barn- och jäm-

ställdhetsminister Anniken Huitfeldt.

Intresseorganisation

Landsforeningen är främst intresseorganisation för dem som nyligen lämnat fosterhem eller står i begrepp att göra det. Idag har den 350 medlemmar, de flesta i åldern 16-23 år.

Det är en utmaning att behålla medlemmarna, berättar Maria Rekdal. De flyttar ofta och för många ungdomar är epostadressen mer permanent än bostadsadressen. Landsforeningen diskuterar därför att helt nätbasera sin verksamhet.

Föreningen har tagit fram informationsmaterial och deltagit i filmprojekt som sprids på barnevernsskolor och gymnasieskolor.

Landsforeningen arbetar framför allt på tre frågor: eftervård åt fosterbarn, bättre tillsyn i fosterhemmen, samt bättre utbildningsmöjligheter för fosterbarnen.

Eftervård

Eftervård, det norska ordet är "ettervern", betyder att kommunerna skall ha ett ansvar för de tidigare fosterbarnen under de fem första åren som vuxna, efter 18-årsdagen. De unga skall ges praktiskt stöd för att etablera eget

boende och komma in i närmiljön. Tidigare har kommunerna, när de ansett det finnas behov, kunnat göra individuella planer för fosterbarnens eftervård. Nu aviseras en lagändring i Norge. Barnminister Anniken Huitfeldt har meddelat att det i framtiden skall bli obligatoriskt för kommunerna att ge ett sådant stöd.

Utbildning för fosterhemsbarnen är en annan viktig fråga. En utredning av alla som varit omhändertagna 1990-2005 ("Barnevernsklienter i Norge", 2008) visade att fosterbarnen lyckades sämre i skolan och fick en lägre utbildning än andra barn.

Fråga barnen

Föreningens grundinställning är att myndigheter alltid skall "fråga dem det gäller".

Maria Rekdal är själv inte fosterbarn. Hon är anställd av landsforeningen för att organisera och föra fosterbarnens talan. Hon har studerat psykologi och kriminologi och har tidigare arbetat med bl.a. konflikthantering, medling och våldsamma flickor.

Nätsidor:
www.barnevernsbarna.no
www.problembarna.no

Föreningsverksamheten

Föreningsmötet

Den 8 november hölls föreningsmöte i Årsta Folkets Hus i Stockholm.

Till mötet hade radioproducenten Ylva Mårtens inbjudits. De närvarande fick lyssna till utdrag ur intressanta program om barnhems- och fosterbarn och fick information om hur de kommer åt att lyssna på programmen via Sveriges Radios webbplats. (Se nedan.)

Föreningens ordförande, Linda Styf, redogjorde för vanvårdutredningens informationskampanj. Föreningen deltar i utredningens referensgrupp, och Linda Styf berättade ock-

Ylva Mårtens och Linda Styf

så om dess senaste möte.

På mötet berättade sedan Benny Jacobsson om hur vanvården och upprättelsen hanterats i andra länder. Norge är det land som i lagstiftning mest liknar Sverige.

Han redogjorde också för föreningens arbete för upprättelse för vanvårdade i Sverige.

Möte i Göteborg

Den 12 november höll föreningen möte i Göteborg. 16 tidigare barnhems- och fosterbarn mötte upp på Allégården i centrala staden.

Föreningsstyrelsens representanter, Linda Styf och Benny Jacobsson, berättade om föreningens arbete för upprättelse och för vad som händer i utredningen om vanvård.

Detta följdes av frågor och diskussion om bl.a. utredningens syfte, om föreningens lobbyarbete

hos politiker och om pre-skriptionstider.

Många av de närvarande berättade om sin tid som barnhems- och fosterbarn. Ungefär hälften hade någon gång varit på Vidkärrs barnhem i Göteborg.

Sedan diskuterades möjligheterna till en lokalförening i Göteborg. Mötet ställde sig positivt till detta och tillsatte en arbetsgrupp med tre kvinnor, vilka skall arbeta vidare mot bildandet av en lokalförening.

Möte i Stockholm

Den 15 november hade lokalföreningen i Stockholm föreningsmöte i IOGT-lokalen på Södermalm. Mötet ägnades åt att diskutera den framtida lokala verksamheten. Lokalföreningen kommer att hålla regelbundna möten framöver. Tid, plats och program kommer att annonseras på hemsidan och i Nyhetsbladet.

Förbundsstyrelsen

Samhällets Styvbarn
Box 5
12121 Johanneshov
E-post: styrelsen@styvbarn.se
Ordförande: Linda Styf
Tel. 08-580 118 57
0705-26 30 95

Lokalorganisation

AB – Stockholms län

Stockholms lokalförening
Samhällets Styvbarn i Stockholm,
Box 5, 12121 Johanneshov
stockholm@styvbarn.se

Nynäshamn

Elias Markewärn
070-476 29 14

C – Uppsala län

Uppsala

upsala@styvbarn.se

E – Östergötlands län

Linköping

Mitchel Ramnesjö
013 - 27 41 06, 0709 - 75 68 52

Söderköping

Enrica Hagström
076-213 01 09
enrica@live.se

I – Gotlands län

Slite

Olle Hammarberg
0733-35 77 91
ollehammarberg@gotland.com

M – Skåne län

Dalby

Jan-Erik Andersson
046-20 98 32
anderssonjanerik@hotmail.com

O – Västra Götalands län

Alingsås

Anders Österback
070-377 72 27
tech_development@idebanken.se

Göteborg

Yvonne Palm
070-113 65 20
bunkosch@hotmail.com

Ulricehamn

Kjell Björk
0321-15600
kjell.kenneth.bjork@hotmail.com

T – Örebro län

Örebro

Susanne Nyström
073-694 58 29
webbmaster@styvbarn.se

U – Västmanlands län

Sala

Kennet Mörk
0224-775 72, 073-542 84 71
kmsala@sheab.net

W – Dalarnas län:

Falun

William Björklund Wijk
023-123 47
wiliambjorklund@hotmail.com

(forts.)

Ylva Mårtens radioprogram om barn

Via dator kan du lyssna på Ylva Mårtens radioprogram om barnen. Bland annat finns program där Kent Sändh, en av grundarna av Samhällets Styvbarn, deltar. Gå till: <http://www.sr.se/sida/artikel.aspx?ProgramId=787&artikel=2330012>

DETTA ÄR SAMHÄLLETS STYVBARN!

Riksförbundet för Samhällets Styvbarn är intresseorganisation för Sveriges tidigare barnhems-, fosterhems- och familjehemsbarn. Samhällets Styvbarn grundades 2004 av vuxna f.d. barnhems- och fosterhemsbarn och är religiöst och partipolitiskt obunden. Riksförbundet arbetar för:

- ömsesidigt stöd mellan alla som varit samhällets styvbarn var de än befinner sig.
- upprättelse åt dem som vanvårdats eller utsatts för kränkande behandling på svenska barnhem, fosterhem, familjehem eller annan liknande institution.
- stärkande av barns rättigheter i kontakt med samhällets barnavårdande instanser.

Riksförbundet bygger all sin verksamhet på demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter.

BLI MEDLEM I SAMHÄLLETS STYVBARN!

Har du varit ett barnhems- eller fosterhemsbarn? Då är Samhällets Styvbarn din förening, vare sig du har goda eller dåliga erfarenheter av att ha varit ett samhällets styvbarn. Anmäl ditt medlemskap på riksföreningens webbplats, eller hör av dig till styrelsen eller närmaste lokalombud. Medlemsavgiften är 150:- per år och betalas på pg 10 82 667-5.

Har du inte varit ett samhällets styvbarn, men vill arbeta för riksföreningens syften? Då är du också välkommen som medlem!

Nyhetsblad från Riksförbundet för Samhällets Styvbarn

© Samhällets Styvbarn

ISSN 2000-0308

Redaktör: Benny Jacobsson

E-post: redaktionen@styvbarn.se

Vanliga brev skickas till post-adressen: Box 5, 121 21 Johannelshov

I *Styvbarnen informerar* kan alla medlemmar skriva.

Hör av dig om du har artikel-förslag eller andra idéer för nyhetsbladet!

Flyttat? Glöm inte adressändring till Samhällets Styvbarn!

Samhällets Styvbarns webbplats och diskussionsforum finner du på www.styvbarn.se. På webbplatsen finner du senaste nyheterna om styvbarnsfrågor.

Här kan du ta del av senaste nytt från föreningen och delta i föreningens diskussioner.

Bli medlem i Samhällets Styvbarn! Medlemsavgiften 150:- per år insätts på Pg 10 82 667-5

Stöd Samhällets Styvbarn med en insättning på insamlingskontot!

Pg 47 33 32-5

Lokalombud (forts. från föregående sida)

X – Gävleborgs län

Järvsö

Ingela Hillblom

073-755 22 32

ingela_hillblom@hotmail.com

Y – Västernorrlands län

Sundsvall

Anne Berg

073-986 26 23

annedotter@gmail.com

AC – Västerbottens län

Umeå

Anders Birgander

070-956 82 67

anders.birgander@styvbarn.se

Samhällets Styvbarn träffade Maria Larsson

Vid dagens möte med folkhälsominister Maria Larsson diskuterades att vanvårdsutredningen drar ut på tiden. De första intervjuades 2006 och nu inbokas intervjuer 2011. Varför får inte utredningen behövliga resurser? Samhällets Styvbarn föreslog också att den sittande vanvårdsutredningen skulle utreda ansvar och ersättning för vanvård och övergrepp på barnhem och i fosterhem.

Vanvården en mörk period

– Vanvården hade en omfattning som nog ingen kunnat föreställa sig, sa Maria Larsson vid dagens möte. Hon ansåg det vara "en av de allra mörkaste perioderna i nutid".

Det var angeläget, ansåg hon, att samla alla berättelser. Alla som anmält sig skall intervjuas och därför hade utredningen förlängts. Utredningen blir en dokumentation som är viktig för historien och för att försäkra att det inte händer idag.

Brist på pengar bromsar vanvårdsutredningen

Vid Samhällets Styvbarns möte med ministern för ett år sedan krävde styvbarnen fler intervjueteam för att korta ner utredningstiden. Den särskilde utredaren Göran Johansson begärde i höstas medel för fler intervjueteam, men fick avslag av Socialdepartementet. Maria Larsson förklarade detta med att vanvårdsutredningen är en dyr utredning. De har fått hålla tillbaka andra utredningar för denna.

– Det är en prioriterad utredning som ekonomiskt ligger i en klass för sig, sa Maria Larsson. Men en ökning av antalet intervjueteam ryms inte inom den budget departementet har för utredningar.

Samhällets Styvbarn påpekade att det idag bokas intervjutider in på 2011, medan de första intervjuades 2006:

– Ni måste tänka på dem som går och väntar på resultatet, påpekade Linda Styf, Samhällets Styvbarns ordförande. Det är en oerhörd press när det drar ut på tiden.

Linda Styf ställde frågan om det verkligen blir billigare att förlänga utredningen. Hur stor är skillnaden mot att ge utredningen pengarna nu? Maria Larsson hade inget svar i siffror, utan svarade att det finns en total budget och att vanvårdsutredningen redan lite naggat på andra utredningar.

– Men brist på pengar får inte vara ett skäl att låta vanvårdade i 70- och 80-årsåldern leva sina sista år i ovisshet och utan upprättelse, kommenterar Linda Styf.

Krav på att utreda ansvar och ersättning

Benny Jacobsson från Samhällets Styvbarns styrelse tog upp ansvar och ersättningsfrågan. När utredningen drar ut på tiden finns risken att den frågan kommer upp först om flera år.

– Många av de som intervjuats är gamla eller sjuka. Det är inte humant att låta dem gå och vänta i årtal på sin upprättelse.

Benny Jacobsson föreslog att vanvårdsutredningen skulle få i uppdrag att också utreda ansvar och ersättning. I det tilläggsdirektiv som måste komma för att utredningen förlängs, kan utredningen ges ett vidgat mandat och de medel som behövs för att knyta till sig juridisk kompetens.

– Det är vanvårdsutredningen som har expertkunskaperna, framhöll han. Det skulle vara slöseri med tid, pengar och kunskaper att låta någon annan utredning i framtiden titta på ansvar och ersättning.

Maria Larsson ville inte ge några utfästelser, utan stod fast vid att hon ville invänta utredningens resultat.

– Vi hoppas att beslutet blir att låta sittande utredning också ta sig an ansvars- och ersättningsfrågorna, säger Benny Jacobsson. Som vi ser det, är det så man snabbast når till punkt i vanvårdsfrågan. Annars riskerar frågan att dras i långbänk, 4-5 år framåt.

Avslutningsvis hann en stund ägnas åt vad som görs för barnen idag. Maria Larsson framhöll tre saker: barnens rätt att komma till tals i utredningar, vilket blev lag förra året, arbetet på en samlad barnskyddslag, samt tillsynsreformen, som lägger tillsynsansvaret över HVB-hemmen på Socialstyrelsen. Samhällets Styvbarn föreslog att erfarenheter kunde hämtas från Norge, där kommunerna är skyldiga att ge eftervård (ettervern), ett stöd under fem år åt dem som fyller 18 och lämnar familjehemsvården.